

Maryna Stepanova

V. N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv, Ukraine

MACROECONOMIC RESILIENCE OF UKRAINE IN 2025-2026: GROWTH CONSTRAINTS AND ANTI-INFLATION PRIORITIES

Abstract. The paper examines Ukraine's macroeconomic dynamics in 2025-2026 under persistent security, energy and demographic constraints. Official data of the National Bank of Ukraine are used to identify the main sources of GDP growth, inflation pressure and the factors limiting recovery. It is shown that real GDP grew by 1.8 % in 2025, while household consumption remained the largest positive contributor. For 2026, the NBU also forecasts 1.8 % real GDP growth and 7.5 % year-end inflation. The analysis suggests that fiscal support and investment in reconstruction continue to sustain demand, whereas energy deficits, labor shortages and high business adaptation costs restrain supply. The paper substantiates the need to combine prudent monetary policy with policies aimed at expanding productive capacity, energy resilience and private investment.

Keywords: macroeconomic resilience, GDP, inflation, monetary policy, investment, Ukraine

Марина Степанова

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харків, Україна

МАКРОЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ УКРАЇНИ У 2025-2026 РОКАХ: ОБМЕЖЕННЯ ЗРОСТАННЯ ТА АНТИІНФЛЯЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ

Анотація. Досліджено макроекономічну динаміку України у 2025-2026 роках за умов тривалих безпекових, енергетичних і демографічних обмежень. На основі офіційних даних Національного банку України визначено основні джерела зростання ВВП, чинники інфляційного тиску та обмеження економічного відновлення. Показано, що у 2025 році реальний ВВП зріс на 1,8 %, а найбільший додатний внесок забезпечувало приватне споживання. На 2026 рік НБУ також прогнозує зростання реального ВВП на 1,8 % та інфляцію 7,5 % наприкінці року. Обґрунтовано, що фіскальна підтримка й інвестиції у відбудову підтримують попит, тоді як дефіцит електроенергії, нестача працівників та високі витрати бізнесу на адаптацію стримують пропозицію. Визначено необхідність поєднання виваженої монетарної політики з розширенням виробничого потенціалу, енергетичної стійкості та приватних інвестицій.

Ключові слова: макроекономічна стійкість, ВВП, інфляція, монетарна політика, інвестиції, Україна

Після глибокого шоку 2022 року українська економіка продемонструвала здатність до адаптації, однак характер відновлення залишається нерівномірним. У 2024 році реальний ВВП, за уточненими даними, зріс на 3,2 %, а у 2025 році темп зростання сповільнився до 1,8 % [1]. Така динаміка свідчить, що відновлювальний ефект після початкового падіння поступово вичерпується, а на перший план виходять структурні обмеження: руйнування енергетики та логістики, дефіцит робочої сили, високі ризики для інвестицій і значні витрати підприємств на забезпечення автономності. За цих умов показник ВВП відображає не лише обсяг попиту, а й здатність економіки підтримувати виробничу діяльність за обмеженої пропозиції ресурсів.

Важливою особливістю 2025 року стало збереження стійкого внутрішнього попиту. За даними НБУ, кінцеві споживчі витрати домогосподарств збільшилися на 7,5 %, забезпечивши близько 4,7 відсоткового пункту приросту реального ВВП. Споживання сектору державного управління зросло на 5,7 % і також підтримало економічну активність [1]. Така структура зростання має подвійний ефект. З одного боку, вона стабілізує доходи підприємств і зайнятість, з іншого - за обмеженої виробничої пропозиції може посилювати тиск на імпорт та ціни. Тому якість подальшого відновлення дедалі більше залежатиме від того, наскільки швидко споживчий і бюджетний попит трансформуватиметься у виробничі інвестиції.

Інфляційна ситуація також визначається поєднанням попитових і пропозиційних чинників. Наприкінці 2025 року річна інфляція знизилася до 8 %, однак залишалася вищою за середньострокову ціль НБУ у 5 % [2]. Серед чинників цінового тиску НБУ виділяє витрати бізнесу на оплату праці та енергонезалежність, імпортовану інфляцію, адміністративні рішення та наслідки попередніх врожайних шоків. Водночас кращий урожай 2025 року частково послабив продовольчий компонент інфляції. Це означає, що традиційне регулювання сукупного попиту процентною ставкою залишається необхідним, але не може самостійно усунути інфляцію, яка виникає через дефіцит енергії, логістичні втрати або нестачу кадрів.

Таблиця 1. Ключові кількісні показники досліджуваної проблематики

Показник	2025 рік	2026 рік / прогноз
Зростання реального ВВП	1,8 %	1,8 %
Кінцеві витрати домогосподарств	+7,5 %	-
Інфляція наприкінці року	8,0 %	7,5 %
Оцінка дефіциту електроенергії	-	близько 6 %

Джерело: складено автором за офіційними даними, наведеними у списку джерел.

На 2026 рік НБУ прогнозує зростання реального ВВП на 1,8 %. Прогноз було знижено з 2,0 % через погіршення припущень щодо дефіциту електроенергії, який оцінюється приблизно у 6 % [3]. Водночас економічне зростання підтримуватимуть вищі врожаї, інвестиції у відбудову інфраструктури та оборонний комплекс. Отже, базова траєкторія розвитку є позитивною, але помірною. Економіка продовжує зростати, проте її потенційний випуск обмежений втратами виробничих потужностей і робочої сили [4]. Саме тому прискорення ВВП потребує не стільки додаткового стимулювання поточного споживання, скільки розширення пропозиції товарів і послуг.

Прогноз інфляції на кінець 2026 року становить 7,5 %, на 2027 рік - 6 %, а досягнення цілі 5 % очікується у 2028 році [3]. Важливо, що така траєкторія передбачає поступове скорочення енергодефіциту, нормалізацію ситуації на ринку праці, помірнішу імпортовану інфляцію та збільшення пропозиції аграрної продукції. Відповідно, монетарна політика повинна залишатися достатньо

жорсткою для стримування фундаментального цінового тиску, але водночас поступово створювати умови для дешевого кредитування продуктивних інвестицій у міру зниження інфляційних ризиків.

Окремим фактором макроекономічної стійкості є зовнішнє фінансування. Значні потреби бюджету в умовах війни не можуть тривалий час покриватися внутрішніми ресурсами без ризику витіснення приватного кредитування або посилення монетарного тиску. Тому стабільність міжнародної допомоги зменшує потребу в емісійному фінансуванні, підтримує валютний ринок і дозволяє державі фінансувати оборонні та соціальні видатки без різкого скорочення інших функцій. Разом із тим залежність від зовнішнього фінансування формує ризик неритмічності надходжень, який має враховуватися у бюджетному плануванні.

Для оцінки стійкості відновлення доцільно відокремлювати короткострокові драйвери від чинників потенційного зростання. До перших належать бюджетні видатки, споживчий попит і відновлення врожайності. До других - продуктивність праці, інвестиції у технології, енергетичну інфраструктуру, експортні потужності, транспортні коридори та людський капітал. Якщо частка інвестицій у структурі попиту зростатиме, тимчасова підтримка економіки поступово перетворюватиметься на розширення виробничої бази. Саме ця трансформація є критичною для зменшення інфляційних обмежень зростання.

Таким чином, макроекономічна стійкість України у 2025-2026 роках визначається балансом між високою адаптивністю внутрішнього попиту та жорсткими обмеженнями пропозиції. Пріоритетами економічної політики мають бути відновлення енергетики, стимулювання приватних капіталовкладень, розвиток кредитування, підвищення продуктивності та підтримання передбачуваної монетарно-фіскальної взаємодії. За цих умов навіть помірне поточне зростання може створити основу для швидшого відновлення у наступні роки без накопичення надмірного інфляційного тиску.

REFERENCES / СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Національний банк України. Коментар Національного банку щодо зміни реального ВВП у 2025 році. 19.03.2026. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/komentar-natsionalnogo-banku-schodo-zmini-realnogo-vvp-u-2025-rotsi> (дата звернення: 27.09.2026).
2. Національний банк України. Інфляційний звіт. Січень 2026 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2026-Q1.pdf (дата звернення: 27.09.2026).
3. Національний банк України. Інфляція буде помірною у 2026-2028 роках, а економіка поступово зростатиме - Інфляційний звіт. 05.02.2026. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiya-bude-pomirnoyu-u-20262028-rokah-a-ekonomika-postupovo-zrostatime-/inflyatsiyniy-zvit> (дата звернення: 27.09.2026).
4. Національний банк України. Інфляційний звіт: Розділ 2. Економічний розвиток. Січень 2026 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2026-Q1.pdf (дата звернення: 27.09.2026).